

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapestben.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népo-
ktatási intézet egy példányban ingyen

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.

Kéziratokat nem küldünk vissza

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b sz. a

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szövege után 6 fillér (3 krajczari fizetendő)

Egyéb hirdetésekénél

egész oldal ... kor. 32 — negyed oldal ... kor. 8
fel oldal ... » 16. — nyolczad oldal ... 4

A 60 fillér bélyegilletéket a hirdető fizeti.

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz

A tanügyi tanács ülése.

Ismét egyet lépett előre a katolikus népo-
ktatás ügye. A tanács ülésének népessége, tartal-
mussága, az a szivós kitartás és tiszta lelkésedés,
mely a tanács tagjait mindenkor, de kiváltképen
a jelen ülésen jellemezte, biztosítéka a jövődö-
nek, a mint hogy ereje, mozgató ereje volt min-
denkor a vallásos szellemben vezetett magyar
katolikus népnevelés ügyének a magyar katho-
likus tanítóság és tanügyi faktorok sok tiszteletre-
méltó tulajdonsága. Nem kell külön kiemelnünk
azt a körülményt, hogy a katolikus tanügyi
munkásait, ime országosan ünneplik, mint a hogy
a jelen ülésen annyi jeleset volt alkalmá a
Tanácsnak ünnepelni: ott van a délelőtti okta-
tás fontos kérdésének a tárgyalása: ott a kántor-
tanítók osztozkodási ügye; a tanítói özvegyek
sokszor tapasztalt sérelmenek orvoslása. S a
tanítóképzés ügyének országos rendezése a leg-
fontosabb kérdése a katolikus tanügyi haladásá-
nak. De maga a gyűlés lefolyása minden dicsé-
rő szónál többet ér. Így következők:

A katolikus tanügyi tanács ma, június 26-án
reggeli látogatott és eredményes ülést tartott. Az ülésen
jelen voltak: *Steinberger* Ferenc dr. apátkanonok,
elnök, *Ember* Károly v. elnök, *Dreisziger* Ferenc
titkár, *Szamborovszky* Rezső miniszteri titkár, *Walter*
Károly pénztáros, *Watter* Gyula prelátus-kanonok,
Gyavolszky József püspök, tótanfelügyelő,
Novak József e. kanonok, tövárosi tanár, vizsgáló
bizottsági tag, *Guzsentszky* Vilmos tanítóképző igazga-
tó, *Szamu* Ignác övöképző igazgató, *Weszely*
Odon dr. tanár, *Bertalan* Vince tanár, *Barabas*
György igazgató-tanító, *Gyorfly* János tövárosi ta-
nító, *Ujlaky* Géza győri tanító, *Czike* Imre tövárosi
tanító.

Elnök megnyitván az ülést, *Ember* Károly üdvözli
ő apátia történet kifejezetése alkalmából, mit a
jelen voltak nagy lelkésedéssel tudomásul vetek.

Ezután az elnök *Csávolszky* püspököt üdvözölte.
Jelentette azután az elnök, hogy Musicsnak a katho-
likus népo-ktatásügy történetét tárgyaló munkáját
híralatra kiadta.

Örömmel vette tudomásul a tanács, hogy Császka

György kalocsai érsek, a központi iroda költségeire
adott évi 400 korona adományát, 600 koronára emelte.
Ezenfölül *Schlauch* Lőrinc váradí bíboros püspök
400 koronát, *Samassa* József egri érsek pedig 300
koronát ad évenként.

Schultz Imrét jubileuma alkalmából a tanács
hivatalosan fogja emöke után üdvözölni.

Barabas György *Fodor* váci tanítónak a Szen-
szilveszter-renddel való kitüntetése alkalmából indít-
ványozza, hogy a tanács Csáky gróf püspöknek az
ezen kitüntetés körül kifejtett közbenjárásáért köszö-
netet szavazzon.

Ezután *Watter* Gyula dr. prelátus, tantelügyelő
olvasta föl érdekes dolgozatát a «*Delelőtti oktatás*
a neviskolában» címmel. Az iskolázatás muljából
és az egészségtani kívánalmak vázolása után fejte-
geti a hősegi szüneteket, melyek alapján az oktatás
a nagyobb melegekben szünetel: az így elvesztett
időt a hűvösebb időben pótolják. Ezután vá-
zolván a porosz iskolák idevonatkozó rendel-
kezéseit, Ausztria idevonatkozó rendeleteit ismertette,
ahol június 1-től a tanév végéig megszünteti a dél-
utáni előadást, akkor azonban, ha a délelőtti tiz,
esetleg a délutáni első órában a hőfok magasra
emelkedik. Fejtegeti ezután ezen intézkedések nagy
fontosságát, s ráter a melegebb hónapokban a dél-
utáni tanórák szükségességére. Érdekesen mutat rá
ezután a nem szabályozott délutáni szünetek hátrá-
nyaira. Majd ráter a hazai viszonyokra: s kimutat-
ván a meleg délutánok oktatási óráinak meddőségét,
módot keres e kérdésnek a hazai viszonyokhoz
való alkalmas megoldására. Ezután argumentumokat
sorol föl a délutáni oktatások egészségtelenségére
vonatkozólag, s ezen argumentumok sulva alatt a
következő konkluzióra jut: hogy a délutáni tanórák
korlátoztassanak, sőt beszüntessenek s az egész ta-
nító a délelőttre teendő át. A szabad délutánok-
nak hasznos eltolgálására utasításokat ad.

Hozzászólt *Csávolszky* püspök e kérdéshez,
s általánosságban eltagadhatónak tartja az el-
mondottakat, ha a tanév az egész polgári
évre terjesztetnék ki s a szünetek beszüntetnének.
A mai viszonyok között — habár egészségügyileg
fontos — a tanítás eredményessége vesztélyben fo-
rogná. Pszichologiai kifogásai: a figyelem fönartása
nehezebb lenne a meggondolásra és a gondolkodásra
való vezetés lehetetlen lenne, mert nem lehetne
eleget ismételni. Ő a tanítók javára valónak tartja e

kérdés melleslegét. Az osztott iskoláknál talán behozhatók tanárok, de az osztatlanokban nem. Nem hiszi, hogy behozható lenne.

Dreiszigler Ferenc bizonyos elfogultsággal jött ide a kérdést illetőleg: de az előadó argumentumai a tétel felé hajlottak. Csak a kifogásokra akar reflektálni. Az eredményt nem félti, mert hisz az előadó nem óhajtja az órák keresbbitését: a figyelem sínes veszedelmében, mert hiszen az órarend helyes megszerkesztése ezt a kérdést megoldja s a figyelem biztosíthatja. A gondoskodás a kelő figyelem mellett a tanító módszeres munkájának az eredménye. Erre az idő, ha befolyással van, csak annyira lehet a délelőtti oktatás.

Bertalan Vince észja az előadó nevezetét és Csavicsky püspök aggodalmait. Óhajtja, hogy a kérdés a tanítóknak hozzászólásra kiadassék. Ezután a püspöki kar elé lehene a tervet terjeszteni.

Walter Károly a budapesti tapasztalataiból példákat hozván fel az előadó tételét pártolja.

Gútszentz Vilmos nem veszi észre, hogy az előadó határozott proppozíciót terjesztett volna a tanács elé, ezért azt hiszi, hogy a vita túlnem a határon. Az idegesség nem a délutáni órák következménye: ha a délutáni órák beszüntetése a tananyag keresbbitésével jár, akkor ezt az eszmet melegen üdvözlö. Csatlakozik Bertalanhoz.

Steinberger elnök azt hiszi, hogy az előadó is azt óhajtja, hogy a kérdés itt ne vegyegeztesse; a vita eddig a keretben is megezt. Köszönetet szavaz ezért az eszmet az előadónak.

Ember Károly azt hiszi, az eddigi vita már elég termékeny eszmeszeret termelt. O kiválképpen a nagyvárosok iskoláiban látja szükségesnek ezen eszmet minél előbb való realizálását.

Barabás György nem egészen híve ennek az eszmenek. Az egész evre beszüntetni a délutáni oktatást, nem tartja lehetőnek és eredményesnek a kisebb helyeken. Az őszi és téli hónapokban a délutáni oktatás, tekintve a délutáni órák teendőit, nem káros.

Walter Gyula dr. előadó válaszoit végre a felszólaléknak. Nem volt célja itt javaslatot előterjeszteni. Csupán eszmet akart felvetni a magyar pedagógusok számára. Akár teljes, akár részletes megszüntetése a délutáni oktatásoknak föltétlenül előnyös fogna válni az oktatás ügyének. Megpártolja az orvosok idevágó véleményét. Szívesen hozzájárul, hogy a kérdéssel a tanítóegyesületek foglalkozzanak s az összegezett véleményeket esetleg a kongresszus elé terjesztendőnek tartaná. A határozat e szerint mondotta ki a tanács.

Az ülés erre Walter előadónak jegyzőkönyvi közözetet szavazott.

Erre **Steinberger** elnök előterjesztette az indítványokat.

a) **Walter** Gyula indítványozza, hogy a Wodianer-telendáplvány odaitélésénél a katolikus hatóságok is meghallgatassanak: és hogy a katolikus tanító-ság is képviseltessenek az odaitéllő bizottságban. Az elnökség megkeresi a pümpást, hogy eszközöje ki, hogy a katolikus tanítók is képviseltessenek és hogy a katolikus hatóságok is meghallgatassanak.

b) **Teth** Géza indítványozza, hogy a tantervjavaslat vegyegeztesse. A püspöki karnál ez ügyben a szükséges lépések megeztetnek. A többi indítványok mind benne levén a már a püspöki kar előtt fekvő iskolaszervezeti tervvezetben, ezen indítványok alapján ezen munkálatok is szorgalmaztatnak.

c) **A pozsonyvidéki neppnevelők egyesületének** indítványára az országos nyugdíjajap kezelő bizottságában a katolikus tanító-ság képviseltetésére vonatkozólag lépés tettek az illetékes helyen.

d) **A kántortanítók** osztozkodása ügyében tett indítványra vonatkozólag Barabás György megbizatik, hogy a százás bizottság elé kész javaslatot terjesztszen.

e) **Az elhalt tanító özvegyének** lélevei járandósága körül fölmerült szokott zavarok végre rendezendők volnának. A tanács memorandumot készített s ezt a püspöki kar elé kell terjeszteni. **Dreiszigler** bizatik meg ezen memorandum elkészítésével.

f) **Ember** Károly bemutatja a nógrádmegyei közös tanító-egyesület alapszabályának 16. §-át, mely szerint **az állami segélyben részesülő katolikus tanítók kötelesek a közös gyűlések tagságára**. Bemutatja az erre szóló, kényszerítő fölhívást is, mely a katolikus tanítót, mint az egyesületnek természet szerinti tagját, már elege bejegyezték a tagok sorába. S itt a katolikus tanító, mint állami tanító szerepel. Ez ellen a tanács tiltakozik: a katolikus tanítók erre nem kötelezhetők. A tanács ez ellen a püspöki karhoz ir töl s kéri az illetékes hatóságot, hogy ez ellen tiltakozó szavát följenelje a miniszteriumnál.

A nagygyűlés augusztus hó 27-en lesz.

A nagygyűlés tárgyai lesznek: Elnöki megnyitó. — A képzőintézeti rendszabályok és a képesítési vizsgálatok szabályzata. — A katolikus népiskolákkal kapcsolatos gazdasági ismétllő iskolák ügyének rendezése. Előadó: **Ujlaky** Géza. — A kántortanítók osztozkodási ügye. Előadó: **Barabás** György. — Az elhalt tanítók özvegyeinek lélevei jutaleka körül fölmerült teendők. Előadó: **Dreiszigler** Ferenc. — Indítványok.

A gyűlés 1 órakor véget ért.

D.

Tanulmányi kirándulás.

A kalocsai érseki tanítóképző-intézet ifjúságából 60 növendék **Berauer** József, **Michler** Ferencz, **Szűcs** József tanárok és **Pethő** Mihály kalocsai tanító kíséretében és vezetése mellett folyó hó 7-9-én Budapestre rándultak. A kirándulást az ifjúság is, a tanárok is saját költséjükön tették meg; egy-egy növendéknek az oda- és visszautazással együtt — 16 koronájába került az egész kirándulás. Ez igen tanulmányos és gazdag programmú tanulmányos út vázlatos ismertetésével szolgálatot vélvén lenni az ügynek, a következőkben számolok be róla.

F. hó 7-én pénteken reggel az 5 órai vonattal indult el Kalocsáról a felkes csapat s Budapestre 12II órára érven, rögtön a keleti pályaudvar pontos és szakszerű áttekintéséhez kezdettek. Innét, a Baross-szobor megtekintése után, a keleti pályaudvar áttelében, a Csömöri-úton levő Aranysas vendéglőbe szállt a csapat, hol fejenkint 1 koronáért szállást és 60 filléres ebédet kapott. Megebedélvén, egyenesen a kerepesi temetőbe mentek, hol nagyjaink sírjait és a műveszi szempontból érdemesebb síremlékeket tekintették meg. Ez után kelő pihenőt tartva, d. u. 2 órakor megtekintették a kath. kör helyi-

segül, majd pedig az egyetemi templomot. 1. 1. 1. 26-ig az iparművészeti múzeum tanulmányozásával töltötték az időt. A múzeum igazgatója, *Radisich* Jenő nagy előzékenységgel fogadta a kirándulókat s megbízta *Mihalik* muzenári ór tanart, hogy a csapatot kalauzolja. Nagy élvezettel és bőszes tanulsággal hallgatta az ifjúság a tudós tanár szemléletes előadásait, ki egyszerismind különös figyelmébe ajánlotta a legendó tanítóknak a műtárgyak megbeszélését és gyűjtését. Ez után a központi vásárcsarnok részletes és tanulságos átvezete következett. Innét villamoson az állatkertbe rándultak, hol *Serák* Károly igazgató előzékenységből ingyen tekintették meg az állatkert összes állatait; s végig nevezten egy igen érdekes fóka-produkciót, kedvezményes jegyekkel a Wulff-czirkusz művészi előadásaiban gyönyörködtek.

Másnap 1. 29-kor a műgyetem megtekintése következett. A műgyetem tanárai és tanársegédei a legnagyobb előzékenységgel vezették az ifjakat a műgyetem megtekintésére. A legérdekesebb dolgokat megmutatták a tanulmányozóknak s alapos magyarázatokkal tették értékessé e látogatást. Kiválóan a gépgyűjtemény, a rajzterem és a 600 hallgatóra berendezett nagyszabású tanterem kötötte le a látogatók figyelmét, mely utóbbi helyen kiválólag az a tapasztalat lepte meg az ifjú sereget, hogy a leghalibb beszéd is tisztán hallható a terem legtávolabbi részében is. Nagy érdeklődéssel tekintették meg az ifjak a műgyetemi könyvtárt is.

Innen a Nemzeti Muzumba mentek a kirándulók. Megtekintették az összes farsakat, minden egyes farsban nagy figyelemmel hallgatván az illetékes kusztoszok, műgyetemi és egyetemi tanárok szakszerű, világos, lelkes, élvezetes és tanulságos előadásait. Itt megtekintették a főrendház termét is, és magyarázatok kíséretében élveztek Munkássy nagy Honfoglalás képet.

Ebéd után, a már megtekintett Arany-szobron kívül a Dumapártra vonult a kipihent sereg, s itt szakszerű fejtegetések kíséretében nézték meg Petőfi, Eötvös, Deák, Szechenyi és Szarvas Gábor szobrát. A lánczhídon át, a budai királyi várpalota megtekintése után, nagy élvezettel gyönyörködtek a remek kilátásban és a budai Szabadság-szobor művészi szépségeiben. A Mátyás-templom szépségeit kellőképen kiélvezvén, a Császárfürdő uszodájának hullámaiban üdült föl a testi és lelki munka következtében fáradni indító tanuló sereg. Este aztán az Operába mentek, hol a Troubadourt hallgatták és nézték igazi gyönyörűséggel és lelkesedtek *Prevost* művésztől s az egész előadásnak előttük eddigéle ismeretlen magas színvonalán. *Kogalich* intendáns 64 ingyenjegyet bocsátott a tanulmányozó sereg rendelkezésére.

Vasárnap reggel az Erzsébetvárosi új templom megtekintése után a belvárosi plébánia-templomban zenés misét hallgatott az ifjúság. Misa után a Lipótvárosi szent István-bazilikát

tekintették meg kívülről és belülről, mindenütt kellő magyarázatok kíséretében.

Ebéd után csoportokra oszlott a kiránduló sereg s d. u. 6 óráig szabad sétára indultak. Így megtekintették csapatonként a Városligetet, a Margit-szigetet s a vállalkozóbbak a Gellérthegyre is följutottak, részben pedig a magyarság első keresztényei mártírjának, szent Gellért püspöknek halála fölött elmélkedvén, a multakba vissza szálló ifjú lélek annál nagyobb erőt méríthessen a magyar keresztény tanítói hivatal minél szebb és eredményesebb betöltésére.

Vacsora után a Nemzeti Színházba vonultak s ott a régi jó Peleskei Nótárius humorában és tisztia magyar szellemében gyönyörködtek. Itt is ingyenes nézői voltak ifjaink a művészi előadásnak, az igazgatóság 64 földszinti s részben páholyhelyet bocsátván rendelkezésre.

A színházból egyenesen a keleti pályaudvarhoz vonult az élvezetekkel és tapasztalatokkal gazdagon megterhelt sereg, hogy hétfőn hajnali 4 órára Kalocsán edes nyugalomnak adja át magát.

A kirándulás módszeres földolgozása csak ez után fog következni.

Még csak egy rövidke megjegyzést. A tanítóképzőintézeti ifjúság tanulmányi kirándulásairól valamit is mondani ma már szinte naivság számba menne, annyira átment a köztudatba ennek égető szükségessége. Az ember tehát azt remélhette volna, hogy állami testvérintézeteink támogatásában részesülhetünk, tudván, hogy a vidéki állami intézetek kirándulói nemesak támogatásban, hanem kalauzolásban is részesülnek. Bennünket küszöbről-küszöbre támasztottak előzetes tudakozásaink alkalmával. Hát ezt is köszönjük s meg is jegyezzük magunknak. Vissza ugyan nem adjuk a kölcsönt; szívesen látunk falaink között mindenkit; meg nem üjdedük senkitől; kis városunkban akár az egész paedagogiumot is ellátjuk és kalauzoljuk, a hogy és a meddig tetszenék.

Csak annak örvendünk, hogy a saját erőnkől tanulmányutunknak ilyen gazdag és nem épen hétköznapi programja ifjainkat annyira kielégítette; s ők ma a fáradságot teljesen kipihelve, gyönyörűséggel elmélkedhetnek tanulmányi kirándulásuk fölött. *Dreisziger Ferencz.*

A Szent-István-Társulat a katolikus nevelés szolgálatában.

Kaposi József igazgatói jelentése.

Műtörténeti korrajzok. Bevezetésül a képzőművészetek egyetemes történetébe. Két kötet. 163 keppel. Irta *Divald* Kornél.

A felsorolt könyvekből az elsőt egy vallásos és költői lelkületű fővárosi tanító írta kisebb, 8—12 éves gyermekek számára, a következő három a 12—15 éves gyermekek gondolat-, érzés- és ismeretkörének szemmel tartásával készült.

Abból a fajtából való munkák ezek, a mely fajta legjobban, legbiztosabban hat az ifjú lélekre: elbeszélések, érdekesek és nevelő befolyásuak, az erkölcsi világrend uralmát hirdetők. Az ifjú, a nélkül, hogy a tendenciát észrevenné, ez elbeszélésekben folyton a jó győzedelmét és a gonosz bukását látja s olvasva-olvasva, utalattal telik el lelke az erkölcsi romlottság iránt s rokonszeny ebred benne az erkölcsi jósághoz. Ilyen a Sziklay János történelmi háttérű regénye, ilyen a Dickens világhírű «Twist Oliver»-je és a Bulwer «Last days of Pompeii»-je is.

«A jó elbeszélés — mondja egy német író — valódi pedagógiai kincs. Oly nevelő erő rejlik benne, mint semmi másban». Jó pedagógiai kincset érő elbeszélés azonban kevés van a világirodalomban. A *Twist Oliver* és a *Pompeii utolsó napjai* ezek közé a kevesek közé tartozik, miért maradtak volna tehát fölhasználatlanul. Igaz ugyan, hogy eredetileg nem az ifjúság számára íródtak, de hisz szerzőik a Robinson-t, Gulliver-t, a Don Quijotet s a Tamás bátya kunyhóját sem az ifjúságnak szánták s később különböző átdolgozásokban, miután már az idő próbáját kiállották, a mi szépirodalmi munkára nézve rendkívül fontos körülmény, az ifjúság legkedveltebb olvasmányává lettek. . . . A példa vonzó erőt gyakorolt reám s többet e tárgyról talán nem is kell mondanom. *Divald Kornél Művészettörténelmi korrajzaira* azonban legyen szabad külön fölhívnom a mélyen tisztelt Nagygyűlés figyelmét.

Kuhn Albert dr., tudós szent Benedek-rendi szerzetes, az esztétika tanára, mikor német nyelven írott egyetemes művészettörténelmét nyilvánosságra hozni készült, abból több fejezetet elküldött volt ő Szentegének, XIII. Leo pápának s engedelmet kért, hogy művét neki ajánlhassa. A Szentatya erre a jeles szerzőnek 1891 június 2-ikáról keltezett külön levélben válaszolt; az ajánlást elfogadta s a munkára áldását adta. Leveleiben a következő szavak olvashatók: «Hoc sane inceptum tuum Nobis commendat cum argumenti gravitas et amplitudo, tum summa illius opportunitas: plurimi enim interesse abritramur ut ea de re fusa sciteque pro eius dignitate agatur a catholicis viris religione acque ac doctrina praestantibus, ne harumce disciplinarum cupidi eos haurire cogantur e fontibus inquinatis».

Ő Szentegének tehát már 1891-ben nagyon korszerűnek és szükségesnek tartotta, hogy arra alkalmas katolikus tudósok művészettörténelmi studiumokkal foglalkozzanak, ilyen munkákat írjanak, nehogy a művészettörténelmi tanulmányok iránt érdeklődő nagyközönség zavaros forrásból legyen kénytelen meríteni. Az ilyenmű vállalkozás manap, a művészettörténelmi tanulmányoknak és irodalomnak bámulatos föllendülésével meg százszorta időszerűbb és szükségesebb. Ezt látta be épen Társulatunk, mikor Divald Kornél művét dusan és szépen illusztrálva két kötetben kiadta. Első sorban az ifjúság szá-

mára készült ugyan e munka, de azért jó hasznát látja minden művelt magyar ember. (Folyt. köv.)

A kath. tanító és tanítónőképző-intézetek rendtartásának tervezete.

(Javaslat.)

19. §. Karkötők, gyűrűk és egyéb förtünő jelvények viselése nincs megengedve.

20. §. Bármely alkalmi munkával, vagy küldetéssel megbízott növendékek, híven és pontosan járjanak el tisztségükben. A III. és IV. éves növendékek a gyakorlóiskolát a kijelölt időben szorgalmasan látogatják, jövet és menet esendben is egyszerre lépnek a tanterembe, a hol szerzett tapasztalataikat pontosan följegyzik. Ezenkívül a IV. évesek írásban előre kidolgozott tanítási gyakorlatokat végzendők nyilvánosan is föllepnek a gyakorló iskolában.

21. §. Ha valamely növendék társa által megsértettnek érzi magát, óvakodjék minden visszatorlástól, hanem terjessze ügyét az osztályfőnök elé, ki részrehajlatlanul vizsgálatot eszközölven, vagy elintézi azt, vagy pedig a körülmények szerint az igazgatóhoz folyamodik további eljárás végett. A növendékek jól válaszzák meg barátóikat, korukkal és tanulói állásukkal nem egyezőknek társaságát kerüljék.

22. §. Cserélni, vagy más jószágát megsérteni és akármilyen módon el tulajdonítani — nem szabad. Pénzgyűjtés az iskolában, bármely célra történjék is, csak az igazgató beleegyezésével eszközölhető.

23. §. Egyesületeket az intézet kebelében csak az igazgató engedélyével lehet alakítani. Idegen egyesületek, vagy társulatok tagjai a tanítónőjelöltek nem lehetnek, valamint az igazgatótól nem engedélyezett jelvényeket sem viselhetnek.

24. §. Az áldásos közszellem megteremtése és ápolása céljából a korosabbak és jobbelköltűek a fiatalabbaknak és talán könnyelműeknek jó példát adjanak, s őket, ha erre alkalom kínálkozik, a fegyelmi szabályok megszegésétől minden áron visszatartsák.

25. §. A büntetések nevei: megintés négy szem között; megintés az osztály előtt; az igazgató és a tanári szék elé való idézés és megdorgálás; jótéteményektől megfosztás; és kitérés az intézetből.

26. §. Ezen fegyelmi szabályok a tanítónőjelölteket a szünetek alatt is kötelezven: bárhol töltsék is azokat, kötelességükben állandóan illető plébános uraknál bemutatkozni és ezen fegyelmi szabályokat nekik átadni a célból, hogy azok betartását ellenőrizhessék s július 16-án és augusztus 15-én végzendő szent gyónásuk, és áldozásukról bizonyítványt kaphassanak. A ki ezen bizonyítványt megszerezni elmulasztja, annak az intézetbe való visszafogadása komoly akadályokba fog ütközni.

27. §. Ezen fegyelmi szabályok egy példányát minden növendék megkapja, kik közül a künnlakók kötelezettek azt szállásadójukkal átolvastatni, alá is írattni, hogy eképpen tudomást szerezve a befoglaltasról, a közfegyelmi főtartásában az igazgatóságnak segédkezet nyújthassanak. Az igazgató és az osztályfőnök kiváratára tartozik minden növendék ezen fegyelmi szabályzatot bármikor előmutatni.

NEGYEDIK RÉSZ.

II. A gyakorló iskola.

VI. FEJEZET.

107. §. A tanítóképző intézeti tanulók, kik a tanítói gyakorlatba való bevezetésére szolgál a gyakorló iskola, a mely elhelyezésében, berendezésében és felszerelésében, valamint tanítói vezetésében mintáját adja a hatosztályú osztatlan elemi népiskolának.

Kivánatos a gyakorló iskolának oly berendezése, hogy az a tanítói gyakorlat céljaihoz képest alkalomszerűleg osztott népiskolává is át legyen alakítható.

(Folytatása következik.)

HIVATALOS KÖZLESEK.

Az esztergomi érseki kisdodvónokképző intézetbe való fölvétel szabályai. Az I. osztályba fölvételnek oly nök, kik valamely nyilvános polgári, vagy felsőbb leányiskola IV. osztályát, vagy a felső népiskola II. osztályát legalább is jó sikerrel végezték, 14. életévüket betöltötték, de a 40. életévükig nem haladták; tiszta hangjuk, és egészséges testalkatuk van. A fölvételt kérő növendékek a báborkok hercegprímás Ó Eminenciájához intézzék folyamodványukat, melyhez melléklendők: a) keresztlevele; b) a legutóbbi két tanévéről iskolai bizonyítvány; c) orvosi bizonyítvány a testi épségről; d) a második védlimfóoltást igazoló bizonyítvány; e) ha a folyamodó megelőző évben iskolába nem járt, erkölcsi bizonyítvány a saját plébánosától. Ez eredeti vagy hiteles másolatban kiállított mellékletekkel fölszerelt folyamodványt augusztus 15-ig az igazgatóhoz küldjék be. Később érkezett folyamodvány befogadásra nem vétetik. Aug. 31-én reggel 8 órákor, minden kúria fölszólítás nélkül, kötelesek a fölvendők személyesen megjelenni az intézetben, hol először az orvos által vizsgáltatnak meg, vajjon egészséges testalkatúak-e s alkalmasak-e a kisdodvónoki pályára, aztán az énektanár minden jelentkező hangját s zenei hallását vizsgálja meg. A növendékek beíratási díj 4 koronát, hegédűrt 12 koronát, térnaruháért 14 koronát fizetnek. Az intézetben internátus nincs; a növendékek tisztességes családoknál hónapankint 32—36 koronaért teljes ellátást kaphatnak. Szállást fogadni csak az igazgató előleges beleegyezésével szabad. Néhány tanuló az alapító bábork hercegprímás Ó Eminenciája különös kegyéből ingyenes élelmezésben részesül. Esztergom, 1901 június 16-án. *Számold István*, igazgató.

EGYESÜLETI ÉLET.

Tanítói gyűlés. A érsekújvidéki róm. kath. népművelési egyesülete I. é. június hó 18-án délelőtti Érsekújvárott a városbáza tanácsstermében tartotta XX-ik rendes közgyűlését. A közgyűlés sorrendje: 1. Délelőtti 9 órákor szentmise a plébánia templomban. 2. A városbáza tanácsstermében 10 órákor, elnök megnyitja a gyűlést, beszámol az egyesület munkálkodásáról. 3. A múlt gyűlés jegyzőkönyve fölolvastatik. 4. Az egyesület jegyzője jelentést tesz a tagok létszámáról. 5. Beadványok tárgyalása. Nevelés: a) A kath. tanítók terménybeli járandóságának beváltása. Ismerteti: Hajabács József. b) A kath. tanítók úttörés és napidíjai. c) Az országos kath. segélyalap tagsági díjának miként való beszedése és gyűjtése. d) A vall. és közokt. m. k. miniszternek a tanító egyesületekhez intézett levela. 6. A tanító-egyesületi élet fejlesztése. Vitatétel. Előadja: Jónás Ferencz. Ezen tételt az egyesület körében dolgozták: Kanozai József, Kovács István, Szentgyörgyi Ferencz, Szűcs János, Zapátek Vince, Vanek Gáspár. 7. Az egyesületi pénztáros, a könyvtáros és a pénztárvizsgáló bizottság jelentése. 8. Tiszttartás. (Választmány: elnök, társelnök, két jegyző, pénztáros, könyvtáros és az egyesületnek a M. O. T. O. Bizottságába küldendő egy képviselője. 9. Indítványok. Péter József, az egyesület elnöke. *Tapos Károly*, az egyesület jegyzője.

IRODALOM.

Új Magyar ABC- és Olvasókönyv-et ad ki a Szent-István-Társulat *Dreisziger Ferencz* szerkesztésében, mely a legközelebbi napokban hagyja el a sajtót. Új e könyvben a betűk rendje, mert legelőször a nyomtatott nagy betűket tárgyalja. Ezek után a nyomtatott kis betűk közt azoknak az ismertetése következik, a melyek alakjára nézve nem egyeznek a nagybetűkkel, s ezek után tér át az írott betűkre. Tekintve, hogy hazánkban a szerzőn kívül *Kármán Már*, *Simonfi Zsigmond* s nem egy gyakorlott tanító az ezen ABC új betűsorával nagyobb eredményt

ért el, mint a ma használatos betűsorral, tekintve, hogy azok száma is folyton szaporodik, kik a nyomtatott betűknek az írott alakok előtt való tanítását üdvösebbnek tartják; s tekintve, hogy — mint legújabbban értesültünk — a jenai egyetemhez kapcsolt gyakorlóiskola szintén ezen betűsorral halad az írás és olvasás tanításában: igen valószínű, hogy Dreisziger ezen újítása hamarosan elterjed a magyar iskolákban. Annál is inkább, mert semmi új módszer tanulása nem kell hozzá: mindenki azon módszer szerint kezelheti ezen új ABC-t, mint a hogy a most használatban lévőket kezelte. Van ugyan egy vezérkönyv ezen ABC-hez, ez azonban elsősorban azért készült, hogy okát adja a mai betűsor megváltoztatásának, s hogy a nagy betűkről a kis betűkre és a nyomtatottakról az írottakra való átmenet legrövidebb és leghelyesebb módját megmutassa. E könyvet a Társulat mindazon iskolának, hova ez új ABC bevezetett, ingyen küldi meg. A napokban megjelent Új ABC-t mutatványul szívesen megküldi a Társulat az érdeklődőknek. Melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe ezt az érdekes és nagy jövőjű újítást!

VEGYESEK.

Miniszteri jóváhagyás. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a győregyházmegyei róm. kath. tanítóegyesületek és tanítók szövetségének alapszabályzatát jóváhagyta. **Jótekonyság.** A tiszta-pakonyai róm. kath. hitközség e lap útján mely háját fejzi ki az egri főkapitány azon kegyességéért, hogy az új tanítói állás szervezésénél a telek megszerzése és az iskola fölépítésére 6000 koronát ajándékozott. E nagy áldozatot nem kegyüri kötelezettségből, hanem tisztán a katolikus tanügy iránti áldozatkészségből hozta. *Vágácssy Gyula*, plébános.

Az Angolkisasszonyok intézetének segítőegyesülete ma délután közgyűlésre gyűlt össze. *Walter Gyula* kanonok elnöklésével. *Ember Károly* titkár jelentése szerint az egyesület vagyona 8400 korona, évi bevétele 5320 korona volt. Segítésre 1200 koronát fordítottak, a melyből tizenhét jóviseletű növendék nyert segítséget. Általános lelkesedéssel kimondta a gyűlés, hogy az egyesületet megalapító *Walter Gyula* nevére alapítványt tesz, hogy annak jövedelméből egy növendék az intézetben ingyenes ellátásra elhelyezhető legyen. Az alapítvány immár 4000 korona.

A szegedi tanítónokképző kibővítése. *Desszffy Sándor* eszéki egyházmegyei püspöktől örvendetes tartalmi értesítés érkezett Szegedre. A megyés püspök azt közi *Galler Kristóf*l, a római katolikus tanítónokképző-intézet igazgatójával, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter megengedte, hogy az eddig két osztályal bíró tanítónokképző-intézet 3-ik és 4-ik osztályát már ez év őszén megnyissák. Mivel akkorra már kész lesz az intézet új épülete is, a püspöknek az óhajta, hogy szeptemberben a két új osztály már meg is kezdje működését.

Tanfolyam kántorok számára. A báborkok hercegprímás június hó 10-iken 2057. szám alatt kelet engedéllyel és anyagi támogatásával *Kersch Ferencz* esztergomi főszékesegyházi karnagy, *Cziczka Sándor* selmeczbányai v. karnagy és *Bachraty József* selmeczbányai néptanító rendezésével kántorképző tanfolyamot tartanak Selmeczbányán. Ezen tanfolyam célja az egyházi zene és ének bemutatása és fejlődésének előmozdítása. Esméje a két év előtt Pécsen tartott euaecziánus kongresszuson lett megpendítve. A tanfolyam előadásai harmóniumok és orgonák fölhasználásával lehetőleg gyakorlati mederben fognak mozogni. Tehát minden résztvevő megtalálja az őt illető részt. *Kersch Ferencz* előadja az összes kántori teendőket. Bemutatja az egyházi nép-ének harmonizálását, az orgonajátékot és a legszükségesebb zenei elméletet: *Glatt Ignác* pécsi székesegyházi karnagy a chorálról, *Kovács Sándor* dr. temesvári teológiai tanár az egyház-zenei liturgiából fog tartani előadásokat. — Előadás után foglalkozás a hallgatókkal. A kurzus július első hetében kezd reggeltől péntek estéig tart.

Iskolakötelesek dohányzása. A budapesti erzsébetvárosi harmadik számú iskolaszék nagy előterjesztést tett

a tanácsnak, a melyben elmondja, hogy mennyire terjed a kis gyermekek között a dohányzás szenvedelme. A kis elemi iskolásoknak is cigarettával a szájában jár az utczán. Az iskolások azt kívánják, hogy a rendőrség karakulommal akadályozza meg, hogy az iskolakötelesek az utczán dohányozzanak. A tanács azonban nem hajlandó a rendőrséghez fordulni, mert a rendőrségnek nincsen meg a joga ahhoz, hogy valakit, akár kicsinyt, akár nagyot a dohányzástól eltértsen. A tanács e helyett a tanítókat hívta fel, hogy szigorúan ellenőrizzék és büntessék a dohányzást, s ők vigyázzanak a lehetőséghez képest arra is, hogy az iskolásgyermkek az utczán se dohányozzanak.

Kérelem. Alulírott könyvkiadóhivatal tisztelettel kéri az összes hazai iskolák igazgatóit és vezetőit, hogy a tanév végén kiadni szokott program-értesítőjüket neki egy példányban megküldeni kegyeskedjenek. — A szivességért előre is hálás köszönetet mondunk. Tisztelettel a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala. Budapest, VIII. Szentkirályi-u. 28.

Szerkesztői üzenetek.

Sz. M. Kiszedve áll. jönni fog. — **B. V.** Az ismertetést a jövő számba hozza. — **D. F.** Egy bekötött teljes példányt szolgálunk. Köszönet a tudósításért. — **R. E.** Azt kérlek: 1. Van-e olyan törvény, melynek alapján a korpótlékek vagy államsegélyben részesülő hitf. tanítót az állam tanítógyesületébe való betöltésre kényszeríteni lehetett? 2. Maga az egyesület tenete ilyen fűszőlést? 3. Az egyházi tanácsosság engedélye nélkül elegendő-e a kath. tanító a fűszőlésnek. E kérdésekre a vezető cikkben adtuk meg a tájékoztató választ. — **Sz. A.** Mi nem ismerünk oly rendeletet. — **R. K. Doboz.** Főleg a tanítóhírség számára rendezték meg alkalmas könyveket. Adjuk a Szent-István-Társulat kiadványait. Forduljon az ügyköszökhöz Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28. — **Sz. I.** Felhasználjuk. Üdvözet.

Felölös szerkesztő: **Ember Károly.**

PÁLYÁZATOK.

Esztergom érseki megye.

A pozsony-sárfői róm. kath. főpátriárka-népiskolánál egy tanítói állomásra betöltendő. A tanító kötelessége: a mindennapi tanítói feladatok és ismétlésük tanítása. Fizetése: a községi pénztárból évi 800 kor., és 24 kor. fűtési utmány. Lakása egy butorozott szoba. Az iskolaszékre czimzett felszerelt folyamodványos július végéig a pozsony-sárfői példányokhoz küldendők. Az állomás **szeptember 1-én** elfoglalandó. 205 1—1

Az alsó-dísi (Pozsony) róm. kath. másodtanítói állomásra pályázat hirdettetik. Jövedelme: államsegélyből 700 korona, községtől 100 korona, két öl keményfa helyett 40 korona és egy butorozott szoba. Kötelessége: egy osztályt önálló vezetése és vasárnapi iskolakötelesek tanítása. Pályázhatnak okleveles tanítók és tanítónők, kik a föld és magyar nyelvet tökéletesen bírják. Folyamodványok **július 25-ig** alulírottához küldendők. **Károlyi Dénes**, alsó-dísi plébános. 214 1—1

Egri érseki megye.

Nagykürü postahely, vasútállomás Szolnok vagy Ferók-Szent-Miklós róm. kath. elemi iskolájához okleveles segédtanító kerestetik (tanítónők kizárva). Járandó-

ságai: 300 korona évi fizetés előleges havi részletekben az iskolapénztárból, a vallásitanításban való segédkezéért 160 korona évi díj utólagos havi részletekben a lelkészétől. Kántortanítótól teljes ellátás: élelmezés, fűtés, mosás, világítás, kiszolgálás, külön szoba ágynemű nélkül. Kötelessége az I. II. egyesített leányosztályt tanítani, a községi iskola négy tantermében heti négy órával a vallásitanításban segédkezni. Okmányokkal felszerelt kérvények **július 12-ig** az iskolaszéki elnökséghez intézendők. Az állomás **szeptember 1-én** elfoglalandó. 198 2—2

A **tiszapüspökii** róm. kath. népiskolánál újonnan szervezett két **tanítónői** állásra pályázat hirdettetik. Javadalma: tisztességes lakás, megfelelő mellékhelyiségekkel és házikerttel. Államsegély ezimén 600—600 korona havi előleges, a községtől 200—200 korona évnegyedes előleges részletekben és a korpótlékek. Kötelessége az egyiknek az I—II. leányosztályt és a női kezimunkát, a másiknak a III—VI. leányosztályokat és a gazdasági ismétő leányiskolát külön díjazásra igény nélkül tanítani, ki kötelezve lesz az erre való képesítést megszerezni. Megjegyeztetik, hogy a mennyiben megtörténhetik, hogy az újonnan építendő tanítónői lakások kellő időre nem készülhetnek el, tartozik bármelyik tanítónő, kit erre az iskolaszék kijelölend, bizonytalan ideig hasznóbérelt házban való lakással megelégedni. Az iskolaszék azon tanítónőt alkalmazhatja egyik vagy másik állásra, a mint azt jónak fogja látni. A megválasztottak költözködési segély ezimén utólagosan 20—20 korona utiköltségben részesülnek. Pályázati határidő **július 13-ika**, az állások folyó évi október hó 1-én foglalandók el. Tisza-Püspöki (Jász-Nagykun-Szolnokm.) posta helyben, 1901. évi június 23. **Kemlé Károly** lelkész, iskolaszéki elnök. 206 1—2

Győri püspöki megye.

A téthi (Győrmege) róm. kath. népiskolához okleveles osztálytanító kerestetik. Évi fizetése: a hitközségtől 640 kor., államsegély 160 kor., egy butorozott szobás lakás, fűtés az iskola fájából. Kötelessége: a mindennapi és ismétő iskolában tanítani, a kántori teendőkben segédkezni. A kellőleg felszerelt folyamodások **július 15-ig Horváth János** plébános úrhoz küldendők. 202 1—1

Kassai egyházmegye.

Béreg községben (Bácsm.) leköszönés folytán megürit róm. kath. tanítói állásra **július hó 31-ig** pályázat hirdettetik. Ezen állomás évi jövedelme: 1. Képzőben a község pénztárból előre fizetve 760 kor. 2. Törvényes ötéves korpótlók, 3. három szoba, konyha, éléskamra és pinczéből álló tisztességes lakás, melynek jókarban tartása a községet illeti, ehhez járul még istálló és felszer. A lakás tisztáltatása fejében a községtől kap 12 koronát. 4. 1900 h. kaszáló, melynek jórésze már szántóföld, csekély adó teherrel, 5. 1900 h. szántóföld, egyidőben ezen tanítói állomás javadalmát képezte, de jelenleg ezen föld vitatárgyát képezi, ezen földre a megválasztott tanító csak azon esetben fog jogigényt támaszthatni, ha a vitás ügy eldöntése után ezen föld ezen tanítói állomáshoz csatoltatik. Ugyanakkor lesznek meghatározva az ezen javadalmazásért járó kötelek is, melyeket az iskolaszékben köteles lesz aláírni. Ellen esetben sem a muiira, sem a jövőre korpótlást nem kereshet. Föltételek: magyar, bunyevacz, sokác és német nyelvben való jártasság. Az iskolaszék által meghatározandó osztályban — az ismétő iskolában pedig díj nélkül — köteles tanítani. Az egyforma tanítói oklevél mellett a zenében jártasság előny bíztóít. A kellőleg felszerelt folyamodványok a béregi róm. kath. iskolaszékre czimezve főt **Majson Mihály** úrhoz, Rigiczára küldendők. Az **iskolaszék**. 213 1—1

Munkácsi egyházmegye.

A főt. e. m. főtanfelügyelőség f. évi 886/901. sz. alatt kelet rendelete folytán az **ujfehertői** gör. kath. kántortanítói állásra **július hó 14-re** pályázatot hirdetek. Jövedelme: Két önálló új lakás, kert, melléképületeken kívül 11 kat. hold 1197 □-öl szántóföld, kataszteri jövedelme 368¹⁰⁰ korona, adóját a megválasztott fizeti; 35 köböl

párber, részint gabona, részint lengeri, 260 kor., stóla 50 kor., tanításért 240 korona havi utólagos részletben; ismétlőkért az egyháztól 40, a városától is 40 kor., sikeres vizsga után, államsegély 108 korona, esetleg korpólek. Fölhívom ezen állomást elnyerni szándékozó okleveles kántortanító urakat, hogy püspök úr Oméltóságához czimzett kérvényeiket alulírottánál személyesen adják be. Kelt Új-Fehértő, 1901. június hó 24-én. *Lengyel János* g. k. felkész., iskolaszéki elnök. 211 1—1

Nyitrai püspöki megye.

Viszoka (Trencsénm.) és Trencsén-Makó között az út mentén fekvő **alsó-kelcsői** róm. kath. népisgólához okleveles tanító kerestetik. Jövedelem: 2 szoba, konyha, kamra, istálló, csűr, 6 öl fa, 20 korona iskolatisztítás czimén, 100 korona tiszta jövedelemnek megfelelő rét, és szántóföld az iskola szomszédságában, 600 korona fizetés a telekezeti pénztárból és körülbelül 50 koronát kitevő berrátsi díj. Tanítónő, aki varrás- és kézimunkára is taníthatna a lánykákat, előnyben részesül, a mely melléktanítás tetemesen szaporíthatná jövedelmét. Tanítási nyelvi: tót. Tanév: okt. elsejétől május végéig. A megválasztott ismétlőiskola vezetésére is köteles. Folyamodványok legkésőbb 1. évi *július 25-éig Zarkovics Antal* viszoka iskolaszéki elnökhöz küldendők be. 199 2—2

Racsiz (Nyitrai) róm. kath. néptanítói állomásra pályázat 1901. *július 28-ra* hirdették. Jövedelme: községtől 260 korona, 6 öl fa és szántóföld 61 korona, állami segély 479 korona, összesen 800 korona. Lakása 2 szoba, konyha és kamrából áll. Okleveles térl- és notánitók it. *Károly József* iskolaszéki elnöknel Felső-Veszteniezen jelentkezzenek 210 1—1

Pécsi egyházmegye.

A Tolnamegyei **kis-doroghi** róm. kath. elemi iskolánál megüresedett osztálytanítói állásra 1901. *július 25-ig* pályázat hirdették. Javadalma 700 korona, havi részletekben kiszolgáltattva, legnagyobb kifizetés szerint azonban 800 koronára egészítették ki szeptember 1-től, egy butorozott szoba és konyha. Kötelessége az I., II., III. együttes osztályokat önállóan vezetni, esetleg kántori teendőkben szükség esetében segédkezni. Fannyelv magyar-német. Pályázatok Kis-Dorogh (Tolnamegye) *iskolaszékek* küldendők. 208 1—1

Szatmári egyházmegye.

A **csapi** (Ungmege) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázatot hirdetek. Javadalma: a) hitközségtől 400 korona, b) tandíjból 200 korona, c) stóla 40 korona, d) 16 hold területű föld, melynek kataszteri jövedelme 22 korona 28 fillér. Kétszobás lakás, konyha, kamra, udvar, kert, istálló, kocsiszim. Adót a tanító fizet. Fannyelv magyar. Az állomást minél előbb el kell foglalni. Oklevél, keresztlevelet, működési bizonyítványokkal ellátott folyamodványt *július hó 25-ig* alulírott iskolaszéki elnökhöz kell beüldeni. *Dr. Balay Sándor*, isksz. elnök. 207 1—2

Szombathelyi egyházmegye.

Ivánczra (Vasmege) róm. kath. osztálytanító kerestetik. Javadalma: 600 korona, butorozott szoba, 14 korona fűösitalány. Kötelessége: a kezdők önálló vezetése, kántorságban segédkezés díjtalanul. Pályázhatnak okleveles térltanítók, úgy képezdevezettek. Határidő *július 20.* Okmányokkal fölszerelt kérvények it. *Horváth József* páb. úr, egyházi elnökhöz küldendők. 203 1—1

Veszprémi egyházmegye.

Somogy-Szakácsiba ekl. róm. kath. tanító kerestetik a felsőbb osztályba. Szükség esetén a kántori teendőket is végzi. Fizetése 800 korona egy évre, egy szoba fűtessel. Az állás azonnal elfoglalható. *Iskolaszéki elnök*, 200 1—1
Veszprém vármegyében levő **Fenyőfő** fiókközségben nemet-magyar nyelvű kántortanítói állásra *július 10-re* pályázat hirdették. Jövedelem: 2 szoba, konyha, kamra,

pinze, istálló, sertésöl és kis házikert. Díjlevelet szerinti fizetés a községtől 580 korona, állami segély 214 korona. Kérvények a fenyőfői iskolaszéknek (u. p. Csóth) *július 7-ig* beküldendők. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. 201 1—1

A **geszti** (Somogyi) róm. kath. osztálytanítói állásra pályázat hirdették. Fizetése polgári érve havi előleges részletekben a hitközségtől 500 korona, államsegély 240 korona, butorozott szoba, fűtés, szobatisztogatás, világítás, ágynemű nines. Kötelessége az egyik tanterem növénydekeit, úgy az ismétlő iskolát tanítani, kántorságban segédkezni. Okleveles térltanítók pályázhatnak. Kérvények az *iskolaszék elnökségéhez* eredeti okmányok mellékletével küldendők *július 7-ig*. A tannyelv magyar. *Varga Ferencz*, kántortanító. 204 1—1

Zala-Szabar róm. kath. jellegű tanoda egyik osztályában az 1901—1902. tanévre osztálytanító szükségeltetik. Fizetés 600 korona, mit havi részletekben pontosan a község pénztárból kap, külön csinos butorozott szoba fűtessel, ha az illetőnek úgy tetszik, alulírottánál havi 20 koronáért teljes étkezés. Pályázati határidő *július 31.* Az állás szeptember 1-én foglalandó el, pályázhatnak okl. notánitók is, kérvények az *Iskolaszék elnökségéhez* intézendők helyben. *Zala-Szabar*, 1901 június 23. *Zaborszky József*, tanító s. kántor. 209 1—1

Váczi egyházmegye.

Galgamácsai róm. kath. elemi népiskolánál két tanítói állásra pályázat hirdették. a) tanító fizetése: 1. két szoba, konyha és kamrából álló lakás; 2. 1/2 holdnyi kert; 3. a községtől 200 korona; 4. állami segély 600 korona; 5. gazdasági ismétlőiskola tanításáért a községtől 100 kor.; b) tanító fizetése: 1. egy szoba és előszobából álló lakás, csak ha nőtlen használhatja, 2. lakáspótlék és kertjárdandóság fejében 130 kor., 3. a községtől 600 kor., 4. állami segély 200 kor., 5. faiskola kezeléséért a tiszta jövedelem fele. Köteles a rábizandó osztályokon kívül a kántorságban segédkezni s a kántort szükség esetén helyettesíteni. Pályázati határidő *augusztus 4.* A fölszerelt pályázati kérvények *iskolaszék elnökre* czimzendők. *Bazsanth János*, iskolaszéki jegyző. 212 1—1

GÉPEKKEL BERENDEZETT
ORGONAÉPÍTÉSI MŰINTÉZET

175 1—52

Rieger
Testvérek

Budapest,
Garay-utca 48. sz.

Rieger Testvérek Jägerndorfi
(Osztr.-Szilézia) es. és kir.
udv. orgonagyaranak fiókja.
Legolcsóbb áron ki-
való légnymásu (pneu-
matik) orgonákat szállí-
tanak.

A vonatok indulása Budapest k. p. udvarról. — A vonatok érkezése Budapest k. p. udvarra.

Ervényes 1901. május hó 1-től.

Delelőtt				Delután				Delelőtt				Delután				
vonat szám	óra	perc	hová	vonat szám	óra	perc	hová	vonat szám	óra	perc	honnán	vonat szám	óra	perc	honnán	
32	6 20	v. v.	Trieszt, Nagy-Kanizsa	1514	12 10	sz. v.	N.-Kata	645	5 00	tszsz.	Arad	517	12 25	sz. v.	Gödöllő	
316	6 25	sz. v.	Hatvan	22	12 25	.	Bicske	327	5 20	v. v.	Berlin, Ruttká	301	12 50	gy. v.	Berlin, Ruttká	
304	6 30	gy. v.	Győfővár, N.-Szécheny	310	12 35	.	Hatvan	1707	5 45	sz. v.	M.-Sziget	903	1 05	.	Konstantin, Belgrád	
19	6 30	sz. v.	Kolozsvár, Stanislaw	320	1 30	.	Gödöllő	607	6 10	.	Brassó, Arad	601	1 10	.	Bukarest, Arad	
402	6 30	sz. v.	Bécs, Graz	504	2 00	gy. v.	Kolozsvár, Debreczen	47	6 15	tszsz.	Bicske, Sárobgard	1901	1 25	.	Gyékényes, Pécs	
102	6 30	sz. v.	Kassa, Munkács	602	2 15	.	Arad, Bukarest*	405	6 35	sz. v.	Lemberg, Miskolcz	403	1 30	.	Lemberg, Kassa	
102	6 30	sz. v.	Zágráb, Fiume, Róma	4	2 15	.	Bécs, Paris, London	7	6 40	.	Bécs, Sopron	3	1 50	.	London, Paris, Bécs	
102	6 30	sz. v.	Fehring, Graz	510	2 20	sz. v.	Szolnok	1	419	6 55	gy. v.	Csorba, Kassa	503	1 50	.	Kolozsvár, Debreczen
102	6 30	sz. v.	Belgrád, Bród	16	2 25	.	Komárom	907	7 05	sz. v.	Belgrád, Bród	313	3 10	sz. v.	Hatvan	
102	6 30	sz. v.	Kassa, Csorba	404	2 35	gy. v.	Kassa, Lemberg	507	7 10	.	Brassó, Kolozsvár	21	4 25	.	Bicske	
102	6 30	sz. v.	Arad, Brassó	904	2 40	.	Belgrád, Konstantin	1303	7 25	.	Graz, Fehring	319	5 35	.	Gödöllő	
102	6 30	sz. v.	Kolozsvár, Brassó	312	2 40	sz. v.	Hatvan	309	7 30	.	Hatvan	27	6 05	.	Győr	
102	6 30	sz. v.	Bécs, Graz	1322	2 45	.	Gödöllő	501	7 50	gy. v.	Bukarest, Brassó	505	6 20	.	Brassó, Kolozsvár	
102	6 30	sz. v.	Munkács, M.-Sziget	1004	3 00	gy. v.	Zágráb, Fiume, Róma	1021	7 55	v. v.	Paks, Adony, Szabolcs	905	6 40	.	Belgrád, Eszék	
102	6 30	sz. v.	Bicske	1022	3 20	v. v.	Adony, Szabolcs, Paks	1505	8 15	sz. v.	Kassa, Csorba	305	7 00	.	Berlin, Ruttká	
102	6 30	sz. v.	Ruttká, Berlin	910	3 35	sz. v.	Szabadka	7005	8 20	.	Fiume, Zágráb, Eszék	5	7 15	gy. v.	Bécs, Graz	
102	6 30	sz. v.	Kis-Körös	302	3 45	gy. v.	Győr	1003	8 40	gy. v.	Róma, Fiume	605	7 20	sz. v.	Brassó, Arad	
				12	4 30	sz. v.	Ruttká, Berlin	311	8 45	sz. v.	Hatvan	3	8 21	gy. v.	Gödöllő	
				308	5 20	.	Kolozsvár, Brassó	509	8 15	.	Szolnok	1007	8 00	.	Fiume, Zágráb, Pécs	
				508	5 45	.	Hatvan	11	9 20	.	Győr	1705	8 10	.	Stanislaw, M. Sziget	
				314	6 25	.	M. Sziget, Stanislaw	908	10 05	.	Szabadka	3	15	sz. v.	Bicske	
				1706	7 05	.	N.-Kanizsa, Triest	307	10 05	.	Ruttká	3	15	sz. v.	Munkács, M.-Sziget	
				24	7 35	.	Kassa, Csorba	23	10 20	.	N.-Kanizsa, Triest	1001	8 35	gy. v.	Róma, Fiume, Zágráb	
				1506	8 00	.	Zágráb, Fiume, Eszék				941	8 45	tszsz.	Kis-Körös		
				1006	8 30	.	Miskolcz, Lemberg				1507	8 50	sz. v.	Kassa, Csorba		
				406	8 55	.	Bicske				3	19	gy. v.	Bécs		
				48	9 00	tszsz.	Kolozsvár, Bukarest				9	9 15	sz. v.	Berlin, Ruttká		
				502	9 15	gy. v.	Pécs, Bród				303	9 20	gy. v.	N.-Szécheny, Győfővár		
				1904	9 40	sz. v.	Kassa, Csorba				603	9 40	.	Zágráb, Fiume, Eszék		
				1304	10 00	sz. v.	Fehring, Graz				1301	9 45	.	Graz, Fehring		
				608	10 00	.	Arad, Brassó				401	10 00	.	Munkács, Kassa		
				908	10 20	.	Belgrád, Eszék, Bród				3	13	sz. v.	Nagy-Kata		
				8	10 45	.	Bécs, Sopron				3	15	sz. v.	Hatvan		
				328	11 10	v. v.	Ruttká, Miskolcz				17	10 50	.	Komárom		

A vonatok indulása Budapest ny. p. udvarról. — A vonatok érkezése Budapest ny. p. udvarra.

Ervényes 1901. május hó 1-től.

Delelőtt				Delután				Delelőtt				Delután			
vonat szám	óra	perc	hová	vonat szám	óra	perc	hová	vonat szám	óra	perc	honnán	vonat szám	óra	perc	honnán
102	1 00	k. ost.	Bécs, Berlin, Paris	6104	12 05	sz. v.	Czegled, Szolnok	701	12 50	k. ost.	Konstantinápoly	171	12 50	sz. v.	Palota-Ujpest
186	6 55	sz. v.	Osztóde, London	172	12 15	.	Palota-Ujpest				ex. v. Bukarest	141	1 15	.	Nagy-Maros
124	6 15	.	Palota-Ujpest	130	12 35	.	Nagy-Maros	161	4 40	sz. v.	Palota-Ujpest	703	1 25	gy. v.	Bukarest, Verciorova
612	6 35	.	Esztergom	4108	12 50	.	Dorog	103	5 40	.	Palota-Ujpest	103	1 50	.	Paris, Bécs
4102	6 45	.	Czegled, Szolnok	174	1 15	.	Palota-Ujpest	6101	6 15	.	Szolnok, Czegled	173	1 58	sz. v.	Palota-Ujpest
4102	6 45	.	Esztergom	194	1 45	gy. v.	Bécs, Paris	1407	6 30	.	Berlin, Zsolna	175	3 05	.	Palota-Ujpest
168	6 55	.	Palota-Ujpest	4110	2 00	sz. v.	Pilis-Csaba	165	6 40	.	Palota-Ujpest	6001	3 15	.	Lajosmizse
3012	7 05	v. v.	Lajosmizse	126	2 15	.	P.-Nana, Léva	709	7 15	sz. v.	Bukarest, Verciorova	135	3 55	.	Nagy-Maros
1406	7 20	gy. v.	Zsolna, Berlin	176	2 20	.	Palota-Ujpest	4107	7 25	.	Dorog	185	4 05	.	Palota-Ujpest
106	8 00	.	Bécs	504	2 30	gy. v.	Bukarest, Verciorova	187	7 35	.	Palota-Ujpest	6103	4 15	.	Szolnok, Czegled
708	8 15	.	Temesvár, Orsova	144	2 35	sz. v.	Esztergom	117	7 45	.	Bécs	4103	4 35	.	Esztergom
712	8 30	sz. v.	Temesvár	4104	2 40	.	Esztergom	6011	7 50	v. v.	Lajosmizse	177	5 40	.	Palota-Ujpest
142	8 45	.	Nagy-Maros	720	2 45	.	Czegled	139	8 10	sz. v.	Nagy-Maros	145	5 45	.	Nagy-Maros
170	9 15	.	Palota-Ujpest	6002	2 55	.	Lajosmizse	718	8 25	.	K.-K.-Félegyhaza	115	5 55	.	Bécs, Berlin
116	9 25	.	Bécs, Berlin	186	3 20	.	Palota-Ujpest	1101	8 35	.	Esztergom	179	6 50	.	Palota-Ujpest
146	12 00	.	Nagy-Maros	178	4 15	.	Palota-Ujpest	127	8 45	.	Parkány-Nana	107	7 00	gy. v.	Bécs
				138	4 25	.	Nagy-Maros	1403	9 45	gy. v.	Berlin, Zsolna	711	7 10	sz. v.	Temesvár
				716	4 30	.	Szeged	169	10 10	sz. v.	Palota-Ujpest	707	7 40	gy. v.	Orsova, Temesvár
				108	5 15	gy. v.	Bécs	715	10 55	.	Szeged	181	8 20	sz. v.	Palota-Ujpest
				148	5 30	sz. v.	Vác	143	11 05	.	Esztergom	147	8 30	.	Vác
				180	6 00	.	Palota-Ujpest				125	8 45	.	Parkány-Nana	
				1404	6 15	gy. v.	Zsolna, Berlin				105	9 00	gy. v.	Bécs	
				140	6 20	sz. v.	Parkány-Nana				4109	9 10	sz. v.	Pilis-Csaba	
				4106	6 40	.	Esztergom				1405	9 25	gy. v.	Berlin, Zsolna	
				710	7 00	.	Verciorova, Bukarest				4105	9 50	sz. v.	Esztergom	
				6014	7 15	v. v.	Lajosmizse				719	9 58	.	Szolnok, Czegled	
				182	7 40	sz. v.	Palota-Ujpest				188	10 05	.	Palota-Ujpest	
				128	7 50	.	Nagy-Maros				137	10 15	.	Nagy-Maros	
				154	8 00	.	Vác				133	10 30	.	Vác	
				714	9 05	.	Czegled				123	10 45	.	Esztergom	
				184	9 25	.	Palota-Ujpest				101	11 00	k. ost.	London, Ostenda	
				118	10 00	sz. v.	Bécs				ex. v.	Paris, Berlin, Bécs			
				706	10 10	gy. v.	Szeged, Verciorova				6013	11 10	v. v.	Lajosmizse	
				188	10 25	sz. v.	Palota-Ujpest				9	901	11 20	keleti	Konstantinápoly
				1408	10 40	.	Zsolna, Berlin				exp. v.	Belgrád			
				902	11 20	keleti	Belgrád, Konstantin				187	11 30	sz. v.	Palota-Ujpest	
				702	11 30	k. v.	Bukarest, Konstantin								

A vonatok indulása Buda-Császárfürdő kitérőről.

4002	6 14	sz. v.	Esztergom	4008	12 30	sz. v.	Dorog
				4010	1 55	.	Pilis-Csaba
				4004	2 20	.	Esztergom
				4006	6 30	.	Esztergom

A vonatok érkezése Buda-Császárfürdő kitérére.

4007	7 17	sz. v.	Dorog	4003	4 41	sz. v.	Esztergom
4001	8 45	.	Esztergom	4009	9 20	.	Pilis-Csaba
				4005	9 59	.	Esztergom